

بازی های «بچه زرنگ» وارد بازار می شوند

شخصیت های انیمیشن سینمایی «بچه زرنگ» از ابتدای اکران در قالب های مختلفی همچون نوشت افزار در بازار عرضه شده و مورد استقبال مخاطبان قرار گرفته و در ادامه تکمیل زنجیره شخصیت پردازی این انیمیشن، بازی های رومیزی «بچه زرنگ» پس از پنج ماه از آغاز نمایش این اثر سینمایی برای عرضه نوروزی وارد بازار می شود. تاکنون پنج بازی رومیزی برای این انیمیشن سینمایی طراحی شده که به مناسبت عید نوروز از سه بازی

رونمایی شده ووارد بازاری می شود. این بازی ها متناسب مخاطبان شش سال به بالاست و به نوعی طراحی شده که بتوان به صورت خانوادگی آنها را بازی کرد. حامد علامتی، مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نیز در سخنان کوتاهی درباره طراحی این بازی ها گفت؛ ما با تولید و عرضه پیوست های مختلف برای فیلم بچه زرنگ، مثل بازی هایی که رونمایی شدند، تلاش می کنیم تا موضوع استمرار ارتباط مخاطب با قهرمان خلق شده و تحقق

گفت وگویی «جام جم» با دکتر علی اصغر فهیمی فر استاد پژوهش هنر

فرهنگ خودی رابشناسیم رسانه خود را خواهیم داشت

برپایی تمدن نوین ایرانی اسلامی، امر مهمی است که نمی توان به سادگی مرسوم رسانه ها آن را در چندین گزاره به خوبی نشان داد. وظیفه ما بازتاب حاصل پرسشگری ها و پژوهش ها در قالب اشاره و هشدار و گزین گویی است که چنان تابلوی راهنا با همه سادگی و چکچکی اش دارای گستره معنایی سرنوشت ساز و البته همه گیر با فراگیری پوشش دادن دغدغه ها است. در راستای برپایی یک تمدن ایرانی مسلما پرداختن به ایران فرهنگی و داشته هایش با ایجاد همگرایی مناسب میان ملل، کشورها و فرهنگ های رنگارنگ شکفته شده از درخت تناور فرهنگ ایرانی اسلامی از بنیادی ترین بایسته ها و ناگزیری های ضروری است.

این همه، باید در بستر و زمینه ای شایسته بتواند بازشناسی و احیا شود تا به پویایی و تکامل و فرگشت بپردازد، مانند گذشتہ برای جهان حرف داشته باشد و این همه بی گمان در بستر رسانه و ارتباط می تواند به بازتاب خود بپردازد. این دغدغه ها و بیش از اینها را با دکتر علی اصغر فهیمی فر، استاد دانشگاه و متخصص پژوهش هنر از منظر زیباشناختی به گفت وگو نشستیم. وی دغدغه های جاری در این فرازا را پیشتر چستہ، پژوهیدہ و با نوشتارها و کتاب هایی بازتاب داده از این رو چکیده وار و شایسته ناگزیری های صفحه روزنامه طرح شان کرده ایم.

علی منطاهری گروه فرهنگ و هنر

۱ وسایل ارتباط جمعی و رسانه های فراگیر مثل تلویزیون به ویژه کمیت و کیفیت معنا و مفهوم و تشکیل می دهد و شکل زندگی مان را طراحی می کند و ارزش ها را می آموزاند. در روزگاری مثل عصر حافظ، او با تاکید بر شهر «شیراز» می فرماید: «سیه چشمان کشمیری، ترکان سمرقندی و دیگر شهرها با شعرش می رقصند و می نازند»، این گزارش حافظ اغراق شاعرانه با اتفاق نادر تاریخی نیست و واقعا چنین بوده؛ زیرا زمانی ما رسانه را می شناختیم و رسانه فراگیر و کارآمدمان را داشتیم که برپایه فرهنگ خودمان ماهیتش را شکل داده بود. انگار دیگر یادمان رفته رسانه چیست که صرفا ابزارش می شماریم اما امروز برخی از رسانه ها به خاطر ماهیت و ویژگی، حاصل و آورده غرب سکولار است که البته اگر ما ابداعش می کردیم، ماهیتش به گونه ای دیگری می شد. البته رسانه های فراگیر امروز، همه ابعاد فرهنگی ما را پوشش و نمی دهد، پس چگونه می توانیم جامعه اسلامی مان را شکل بدهیم که راه انداز تمدن نوین ایرانی باشد؟

در بحث رسانه سه نظریه وجود دارد، نخست که رسانه را ابزار می شمارد و نسبت به محتوا هیچ موضع مشخصی ندارد؛ یعنی با این ابزار می توان هر پیمای را انتقال داد. نظریه دیگر این که رسانه را برآیند شرایطی تاریخی و فرهنگی می داند که متناسب با همان زیرساخت های خودش باید به شناخت آن پرداخت. از این رو رسانه های مدرن نمی تواند هرگونه پیمای را منتقل کند که البته بنیاد این نگره برخاسته از دیدگاه های هایدگر درباره فناوری است. نظریه نهایی بر آن است که می توانیم این ابزار را چنان از ماهیت نخستینش دگرگون کنیم که در خدمت خود ما باشد؛ البته جدای از مولفه های ارتباطی از زاویه زیبایی شناسی به این بحث نگاه می کنم یعنی ویژگی های زیبایی شناسانه فرهنگی خودمان را در آن رسانه پیاده و برایش روشن می کنیم و ابزار رسانه را در خدمت خودمان در می آوریم. البته رویکرد به رسانه ها مختلف است از رویکرد ارتباطی تا رویکرد روان شناختی و فلسفی و اخلاقی و...

رسانه های فراگیر از منظر زیبایی شناسی به این معناست که برآئیم رسانه یک ابزار ارتباطی است که همه را با هم پیوند می دهد و ماهیت بنیادینش زیبایی شناسانه است یعنی تا پیام در چارچوبی وجد درنیاید در مخاطبانش تأثیری که سزا نمی گذارد، با چنانچه آزید شماری ویژگی های زیبایی نباشد به رسایی نمی رسد و برای این که بتواند فرهنگ خودی را منتقل کرده، گسترش دهد و تعالی ببخشد؛ باید پیامش برای مخاطبانش زیبا باشد.

این نظریه نه باور دارد که رسانه فقط ابزار است نه می انگارد که رسانه کاملاً غیرقابل دستیابی و تصرف و دگرسانی است. این را آقای مطهری هم می گوید؛ فناوری عبارت است از دانش مبتنی بر علوم تجربی و ابزارسازی بر پایه همان دانش که البته هیچ ارتباطی با مؤلفه «ارزش» ندارد، زیرا ارزش در حوزه تفکرات علوم انسانی بحث می شود. چنانچه ابزاری بسازید و برای شما چگونه کاربردی داشته باشد، به حوزه ویژگی های علمی و سخت افزاری آن ابزار مربوط نیست؛ بلکه می توانید آن را در اختیار فرهنگ خودتان بگذارید. این نظریه

چهره

پول ندارم کارهایم را ضبط کنم! لوریس چکناواریان، آهنگساز و رهبر ارکستر درباره فعالیت های این روزهای خود گفت؛ در این مدت مرتب اثر می نوشتم؛ تا جایی که تعداد آثار به ۱۱۰ اثر موسیقی و بیش از ۱۵ هزار صفحه رسید. البته ساز که بتواند با رسانه نسبت برقرار کند و این البته اتفاق نمی افتد. مثلاً بسیاری از مسائلی که در بحث های دینی نباید در رسانه طرح و نشر شود اتفاقا گفته می شود درحالی که رسانه نمی تواند چنین داده ها و مفاهیمی را منتقل کند و همین باعث سوء تفاهم و برداشت های ناروا می شود، زیرا

اهداف کانون در حوزه اثرگذاری بر مخاطب را به عنوان گام های بعد از ساخت یک انیمیشن سینمایی، به درستی برداریم. بازی تیزبین، بازی دست چین و بازی ذره بین، سه بازی است که با پشتیبانی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و همکاری استودیو گروه هنریپوا، توسط شرکت بازی‌نا طراحی شده و فرایند عرضه گسترده آنها در فروشگاه های کتاب و اسباب بازی، پس از این رونمایی آغاز می شود./مهر

ارتباط پیامزد و سخن بگوید که با کسی که آن را درونی کرده و از بنیاد می شناسد متفاوت است. توانایی زبانی با دانش زبان [روابط دستوری و ریشه واژه] بسیار متفاوت است. منظور این است که توانایی فیلم ساختن با دانش مبانی زیبایی شناسی (استاتیک) فیلم باید به گونه ای همراه باشد که کسی آگاهانه و ورزیده بتواند توانایی های دانشی خود را در بستری خلاقه شکوفا کند و فیلم خودی بسازد. [۹] از چگونگی خویش کاری و خویش شناسی ایرانی هم پیرسم که چگونه رسانه را در مسیر کمال جویی و تعالی خواهی ایرانی می توان بار آورد و برای آن برنامه ریزی و صورت بندی کرد؟ مثلاً موسیقی اصیل ما این چنین است از بامداد تا شامگاه برای زمان های مختلف دستگاه ها و مقام های مختلف دارد. برای آیین های سوگ و سوو... که از ماهیت تا برون داد آن کاملاً هماهنگ با شناسنامه و هویت ماست. پس چنانچه به رسانه فراگیر مدرن بتوان برنامه زد، می توان در برابر جنگ نرم و یورش فرهنگی هم حرف داشت؟

بحث شما ناظر به این معناست که اگر نمی توانیم فرهنگ خودی و تجربیات زیبایی شناسی بومی را به رسانه های مدرن امتداد دهیم به این دلیل است که نه فرهنگ خودی و نه زیبایی شناسی بومی خودمان را به درستی نمی شناسیم که واقعا هم این مؤلفه های بنیادین را نمی شناسیم، حتی به اندازه بحث های ابتدایی و از این بدتر در حد تاریخ هنری شان هم

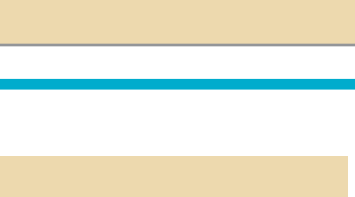
این داشته ها رانی شناسیم!

بنابراین در حد یک اپراتور و عمل کننده در رسانه کار می کنیم. قابلیت های زیبایی شناسانه عمیق و دقیق در فرهنگ ما وجود دارد که با شناسایی و امتدادشان در رسانه های جدید می توان مانند خود اروپایی ها چنین کاری را به انجام رساند. دیوید بولنر و ریچارد گروسین با نظریه «بازرسانش گری» براین باورند که رسانه های غرب توانسته اند خود را بدون هیچ گونه انقطاع و فاصله ای در فرم های جدید رسانه ها انتقال بدهند

مثلاً نقاشی کلاسیک غرب با نقاشی معاصر تفاوت دارد اما انقطاع و پیریدگی ندارد، بلکه امتداد همان است که در رسانه مدرن بازتاب یافته. مثلاً از تصاویر فیلم تا متن فیلم تا موسیقی فیلم با همه تفاوت ها ریشه در همان هنرهای پیشین نقاشی، ادبیات و موسیقی غرب دارد. منتها درباره ما چنین دستاوردی به چشم نمی خورد و دچار انقطاع شده ایم به این معنا که آن قابلیت های هنری که همیشه دارا بوده ایم و آن ویژگی ها در رسانه های جدید امتداد یافته و بازتولید و بازهم بازتولید نشده تا روند کمال جویی ویژه خودش را طی کند.

۹ اگر بخواهیم این انقطاع را جبران کنیم و چنین رخدادی را تجربه کنیم؟

صحبت از انتقال درست مفاهیم دینی است، شما تصور فرمایید که یک سری مفاهیم عقلانی درباره دین هست که باید در کتاب و کلاس و جایگاه خودش طرح و بحث شود؛ اما رسانه نوعی زیبایی شناسی ولذت بصری و هنری است و دین بهتر است به این مرحله خودش را برساند و با نسبتی درست روزآمد شود. مثلاً بحث بسیار پیچیده کلامی درباره حجاب را که بحث اصول عقاید است باید در کلاس و حوزه و پژوهشکده و دانشگاه در جلسات متعدد بحث کرد و نمی شود فقط با یک جمله این بحث را در رسانه مطرح کرد، زیرا باعث وهن دین می شود، هرچند شاید برخی از آنها بی ربط هم نباشد؛ اما این بحث جایگاهی دارد که نمی توان با یک گزاره نمایش کرد. باید با یک سری برنامه سازی و آگاهی بخشی مخاطبان را به یک شهود مناسب و دریافت باورافزاد این باره رساند. نه که هر حرفی را و هر گزاره سنگین دینی را در رسانه غیر تخصصی و سطح گرا مطرح کرد. درست به این دلیل بود که عرفا بسیاری از سخنان شان را به عوام نمی گفتند؛ زیرا باعث گمراهی شان می شد.

سالگرد ۹۵ سالگی شاعر زمستان امروز نودوپنجمین سالگرد تولد مهدی اخوان ثالث، شاعر نامدار معاصر است. اخوان در چنین روزی در سال ۱۳۰۷ در مشهد به دنیا آمد و در چهارم شهریور ۱۳۶۹ در تهران درگذشت و پیکرش در توس و در کنار آرامگاه فردوسی به خاک سپرده شد. مشهورترین شعر او زمستان است، اما آثار ماندگار زیادی از او به خصوص در قالب نیمایی بر جای مانده است. در تصویر شعری از او می بینید که در بهمن ۱۳۶۰ خطاب به زمندگان ایرانی منتشر شده و او در این شعر سروده است: این شهیدان یادشان تاجاودان تابنده است.

فرهنگ CULTURE

پنجشنبه ۱۰ اسفند ۱۴۰۲ شماره ۶۷۱۷

باید به راستی این داشته های زیبای خودی را باز بشناسیم. دانش ما درباره هنرهای سنتی بومی خودمان بسیار اندک است و نمی تواند آن همه دارایی و بار فرهنگی را انتقال بدهد تا روند بازتولیدش را بی آغازد. درس هایی که ما در دانشگاه می خوانیم، اطلاعات ژرفی از گذشته های ما نمی دهد. همچنین نسبت آنها را از نظر زیبایی شناختی با رسانه های مدرن بررسی نمی کند. این فقر مطالعاتی و شناختی سبب شده که یک انقطاع و فاصله ای ایجاد شود و ما هیچ گاه توانایی دگرگون کردن و در اختیار گرفتن رسانه های مدرن را نداشته باشیم.

۹ برپایی تمدن نوین ایرانی اسلامی را رهبر معظم انقلاب طرح کرد. با شناخت ما از ایشان واقع نگری ... بی گمان نزدیک است و نه دور از دست اما این نارسایی ها کمی ترسناک است زیرا کشورهای ایران فرهنگی همگرا نیستند و برخلاف همیشه تاریخی و فرهنگی مان، برخلاف این که همیشه تمدن مادر بوده ایم، به هر دلیل امروز نه فقط نزدیک و یک کاسه نیستیم که در مواردی به تقابل هم غلثیده ایم، پس برای زمینه سازی تمدن نوین این ایجاد همگرایی میان کشورهای ایران فرهنگی از ناگزیری هاست. برای این موضوع باید چه کنیم؟

هر فرهنگی در خطر انقطاع هست بنابراین اگر بخواهیم این فاصله و انقطاع را بر کنیم باید تمدن جدید دقیق شناخته شود و همان طور که شما گفتید نباید بسته باشیم و نیاز داریم به نوعی درهای باز تمدنی و مکالمه خلاقه با جهان که اگر این شناخت ممکن شود، گذشته و فرهنگ بومی و داشته ها نیز شناسایی درست شود و در ادامه، راه های انتقال این فرهنگ بومی و داشته ها و گذشته های شناسایی شده به فرهنگ و دوران و رسانه های جدید با مطلقا و پژوهش عمیق، شناسایی و مسیریایش هموار شود. این برپایی هم اندک اندک رخ خواهد داد. متأسفانه این مهم هنوز جور نیست چون شاید زمینه های گوناگوش را داریم و نداریم و انگار آماده نیست. اکنون فرهنگ غرب، یک فرهنگ

مسلط جهانی است که ما تنها در برابرش موضع سیاسی می گیریم در حالی که غرب یک فرهنگ است. اگر به مثابه یک فرهنگ با غرب ارتباط بگیریم ظرفیت ها و داشته های مثبت و سازنده اش را ببینیم و به کار بگیریم و ظرفیت ها و داده های منفی اش را به کار نگیریم و باید درست ببینیم که این فرهنگ جهانگیر شده چگونه می تواند به ما کمک کند تا فرهنگ بومی مان را ورزود.

۹ همان گونه که نقاشی عینی به گسترش و بالندگی نقاشی ایرانی کمک کرد و به فرمایش شما نتایجش آن قدر گستره بود که تنوع نقاشی ایرانی را بالا برد و نقاشی ایرانی هم به چینی ها رنگ و رنگ آمیزی را ارمغان داد؛

یا در مثالی دیگر زبان عربی سبب تقویت زبان فارسی دری شد و همین توان افزایی بود که زمینه ظهور شاعران بزرگ را فراهم آورد. در گذشته ما چنین رخدادهایی زیاد بوده. اگر فرهنگی ادعای تمدن سازی داشته باشد، شرط نخستینش همین است که بتواند دیالوگ کند، زیرا با مونولوگ چیزی عاید نمی شود. ایران باید بتواند خودش و ظرفیت هایش را بشناسد، برآورد درستی از ظرفیت های وی قیب داشته باشد و میان این دو پیوند به وجود بیاورد، وگرنه با نغی هرچه که در ماورای مرزهاست به هیچ پیروزمندی ویژه ای دست نمی یابیم. باید ببهذیریم که به دلیل کم کاری ها، انقلاب ما هنوز به فرهنگی همه جانبه تبدیل نشده. تئوری هایی که ما در افق انقلاب اسلامی به آنها اعتقاد و باور داریم، هنوز به کتاب و نظریه علمی تبدیل نشده است. انقلاب باید واجد ابعاد تئوریک شود و نظریه های مختلف در ابعاد مختلف شکل بگیرد تا بتواند به دیالوگ همه سوره بپردازد. ما هنوز از این منظر در ابتدای راه هستیم.

قاب

سالگرد ۹۵ سالگی شاعر زمستان

امروز نودوپنجمین سالگرد تولد مهدی اخوان ثالث، شاعر نامدار معاصر است. اخوان در چنین روزی در سال ۱۳۰۷ در مشهد به دنیا آمد و در چهارم شهریور ۱۳۶۹ در تهران درگذشت و پیکرش در توس و در کنار آرامگاه فردوسی به خاک سپرده شد. مشهورترین شعر او زمستان است، اما آثار ماندگار زیادی از او به خصوص در قالب نیمایی بر جای مانده است. در تصویر شعری از او می بینید که در بهمن ۱۳۶۰ خطاب به زمندگان ایرانی منتشر شده و او در این شعر سروده است: این شهیدان یادشان تاجاودان تابنده است.

چهره

قصه

«برزخ خجسته» به زودی در بازار کتاب

رمان «برزخ خجسته» اثر جدید ابوتراب خسروی به زودی منتشر می شود. این رمان از سوی این نویسنده به ناشر تحویل داده شده و پس از طی مراحل مختلف آماده سازی و چاپ، منتشر می شود. نشر نیماژ به عنوان ناشر این اثر اعلام کرده است؛ آخرین اثر داستانی که از این نویسنده منتشر شده بود، مجموعه داستان «آواز بر جبرئیل» در سال ۱۳۹۴ و آخرین رمان او، «ملکان عذاب» در سال ۱۳۹۰ بود و اینک پس از ۱۲ سال، رمان دیگری از این نویسنده برجسته نسل سوم داستان نویسان ایران در دسترس مخاطبان رمان فارسی و علاقه مندان او قرار می گیرد. این نشر پیش از این کتاب های «اسفار کاتبان»، «رود راوی»، «آواز بر جبرئیل»، «ملکان عذاب»، «حاشیه ای بر مبانی داستان» و «در حاشیه داستان» را به مخاطبان و علاقه مندان رمان و داستان عرضه کرده بود. ابوتراب خسروی متولد اولین روز بهار ۱۳۲۵ در شهرستان قسا با نگارش کتاب «اسفار کاتبان» در میان علاقه مندان داستان و رمان به شهرت رسید و تاکنون برنده جوایزی همچون جایزه هوشنگ گلشیری برای «رود راوی» و «کتاب ویران» و همچنین جایزه مهرگان ادب برای رمان «اسفار کاتبان» شده است./ ایسنا